

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austriackiego.

Część XIV.

Wydana i rozesłana: dnia 28. Lutego 1852.

Allgemeines
Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt
für das
Kaiserthum Oesterreich.

XIV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 28. Februar 1852.

Część XIV.

Wydana i rozesłana dnia 28. Lutego 1852.

48.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 12. Lutego 1852,

obowiązujące w całym obrębie państwa,

którem się rozporządza nowa organizacya wojskowych zakładów kształcenia.

Zarządzając organizacyę wojskowych kształcenia zakładów w Monarchii, chcę Mojej walecznej i wiernej armii, nowy dać dowód Mojej cesarskiej nad nią opieki.

Najwyższy kierunek.

Najwyższy stér wszystkich wojskowych kształcenia zakładów, należy do Mojego naczelnictwa nad armią, w którym to celu przy niem utworzoną zostanie sekcya wojskowych kształcenia zakładów, do zawiadowania interesami dotyczącymi powołana.

Podział wojskowych kształcenia zakładów.

Wojskowe kształcenia zakłady, składają się z dwunastu domów wojskowych niższo-edukacyjnych, z dwunastu domów wojskowych wyższo-edukacyjnych, z czterech instytutów kadetów, i z czterech akademij wojskowych.

Domy wojskowe niższo-edukacyjne.

Do takowych przyjmowani będą przed wszystkimi innymi, sieroty wojskowe, dalej synowie zasłużonych i wielą dziećmi obarczonych wojskowych, po upłynionym siódmym roku.

Ciąg nauk w nich trwa lat cztery. Po upłynionym czwartym roku, wstąpią najcelniejsi uczniowie do instytutu kadetów, inni zaś do domów wyższo-edukacyjnych.

Domy wojskowe wyższo-edukacyjne.

Domy wojskowe wyższo-edukacyjne, są dalszym ciągiem domów wojskowych niższo-edukacyjnych, z których przejdą uczniowie do wyższych z upłynionym rokiem jedenastym.

Wszelakoż przyjęcie do takowych miejsce mieć może także i wprost z domu rodzicielskiego, za złożeniem odpowiedniego egzaminu przedwstępnego.

Sześćioletni tych domów kurs, dzieli się na kurs czteroletni naukowy i dwuletni praktyczny.

XIV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 28. Februar 1852.

48.

Kaiserliche Verordnung vom 12. Februar 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit eine neue Organisation der Militär-Bildungsanstalten angeordnet wird.

Ich will Meiner tapferen und treuen Armee einen erneuerten Beweis Meiner kaiserlichen Fürsorge geben, indem Ich die Organisation der Militär-Bildungsanstalten der Monarchie, wie folgt, anordne.

Oberste Leitung.

Die oberste Leitung sämmtlicher Militär-Bildungsanstalten wird von Meinem Armee-Obercommando geführt, zu welchem Zwecke eine bei demselben zu creirende Section der Militär-Bildungsanstalten mit den diessfälligen Geschäften betraut wird.

Eintheilung der Militär-Bildungsanstalten.

Die Militär-Bildungsanstalten zerfallen in:

zwölf Unter-Militär-Erziehungshäuser;

zwölf Ober-Militär-Erziehungshäuser;

vier Cadeten-Institute, und

vier Militär-Akademien.

Unter-Militär-Erziehungshäuser.

In dieselben werden vor Allem Militär-Waisen, dann Söhne verdienter und mit vielen Kindern beschwerter Militärs, mit dem vollendeten siebenten Jahre aufgenommen.

Der Lehrcurs zerfällt in vier Jahrgänge. Nach beendigtem vierten Jahrgange treten die vorzüglichsten Zöglinge in die Cadeten-Institute, die anderen in die Ober-Erziehungshäuser über.

Ober-Militär-Erziehungshäuser.

Die Ober-Militär-Erziehungshäuser bilden die Fortsetzung der Unter-Erziehungshäuser, deren Zöglinge mit dem vollendeten eifften Jahre dahin übersetzt werden.

Der Eintritt findet aber auch directe aus dem elterlichen Hause nach entsprechend abgelegter Vorprüfung Statt.

Der sechsjährige Curs zerfällt in vier Lehr- und einen zweijährigen praktischen Curs.

Pewna z tych uczniów liczba, przejdzie po ukończonym czwartym roku kursu naukowego, do szkół kawalerzystów, artylerzystów, inżynierów i pionierów (sztabowych), (o których założeniu i organizacyi, wydane zostaną w swym czasie potrzebne rozporządzenia); przeznaczeni do służby przy infanteryi, przechodzą do kursu praktycznego, po ukończeniu którego, przeniesieni zostaną do armii uczniowie najcelniejsi, jako rzeczywisci kaprale, z odznaką feldfebla, — z dobrym postępem absolwowani, jako giefrejterzy z odznaką kapralską, — średnich postępów, jako giefrejterzy, reszta innych zaś jako szeregowi.

Instytuty kadetów.

Instytuty kadetów, przeznaczone są do przygotowania uczniów do nauk wojskowo-scyentyficznych.

Przyjęcie do nich, podlega w ogólności tym samym warunkom, jakie obecnie istnieją dla akademii wojskowej Wiener-Neustadzkiej. Fundacye, jakie istnieją w akademii co dopiero rzeczonej, w akademii inżynierów i w kolegium kadetów marynarskich, będą w części przeniesione na instytuty kadetów. Zresztą, jak wyżej wspomniano, przeniesieni będą najcelniejsi uczniowie z niższych wychowania domów do instytutu kadetów.

Po czteroletnim kursie naukowym, wstępują uczniowie ze wszystkich instytutów kadetów, bez różnicy do jednej z czterech akademij, przyczem o ile możności wzgląd będzie miano na wybór własny ze strony uczniów.

Mniej uzdolnieni, albo zostaną przeniesieni do wyższych wychowania domów, albo rodzicom będą oddani.

Akademie wojskowe.

Akademie wojskowe na celu mają wykształcenie wojskowo-scyentyficzne; te są:

- 1) Akademia wojskowa w Wiener-Neusztadzie;
- 2) Akademia inżynierów;
- 3) Akademia artylerzystów, nakoniec
- 4) Akademia marynarska.

Do akademij przyjmowani będą ci tylko uczniowie, którzy z dobrym skutkiem odbyli instytuty kadetów, albo ci wprost z wychowania prywatnego zgłaszający się, którzy udowodnili uzdolnienie swe do nabycia wyższego wykształcenia przez ścisły egzamin przedwstępny.

Po wszystkich akademiach trwa kurs naukowy przez cztery lata (klasy). W akademii Wiener-Neusztadzkiej, dzieli się każdy rok z powodu wielkiej uczniów liczby, na dwa wcale równe sobie oddziały. W akademii inżynierów w ostatnich dwóch latach (klasach), miejsce mają oddzielne odczyty tak dla inżynierów, jako i dla pionierów, przetoż więc każda z tych klas, także dwa oddziały ma.

Po ukończonym roku czwartym, nastąpi przydzielenie uczniów akademickich do armii, a to: z akademii Wiener-Neusztadzkiej do piechoty i konnicy, z akademii inżynierów do korpusów inżynierów i pionierów, a z akademii artylerzystów do artyleryi na podporuczników klasy drugiej, — z akademii marynarskiej zaś na kadetów marynarskich. (Uczniowie oddziału pionierów, którzy z powodu braku miejsc wakują-

Eine Anzahl Zöglinge wird nach beendigtem vierten Lehrurse in die Cavallerie-, Artillerie-, Genie- und Pionnier- (Stabs-) Schulen übersetzt, (über deren Errichtung und Organisation seiner Zeit das Nöthige erfolgen wird), jene für die Infanterie Bestimmten treten in den praktischen Curs über, und werden nach Vollendung desselben, und zwar:

Die Vorzüglichsten als wirkliche Corporäle mit der Feldwebels-Auszeichnung, — die Guten als Gefreite mit der Corporals-Auszeichnung, — die Mittelmässigen als Gefreite, — endlich die Uebrigen als Gemeine in die Armee übersetzt.

Cadeten-Institute.

Die Cadeten-Institute sind zur Vorbereitung für den militärisch-wissenschaftlichen Unterricht bestimmt.

Die Aufnahme in dieselben findet im Allgemeinen unter denselben Bedingungen Statt, wie gegenwärtig in die Wiener-Neustädter Militär-Akademie. Die in dieser, sowie in der Genie-Akademie und im Marine-Cadeten-Collegium bestehenden Stiftungen werden theilweise auf diese übertragen. Ueberdiess werden, wie bereits erwähnt, die vorzüglichsten Zöglinge aus den Unter-Erziehungshäusern in die Cadeten-Institute übersetzt.

Nach einem vierjährigen Lehrurse treten die Zöglinge aus sämmtlichen Cadeten-Instituten ohne Unterschied, in eine der vier Akademien, wobei nach Thunlichkeit auf die Wahl der Zöglinge Rücksicht genommen wird.

Die wenig Befähigten werden in die Ober-Erziehungshäuser übersetzt, oder ihren Eltern zurückgegeben.

Militär-Akademien.

Die Militär-Akademien bezwecken die militärisch-wissenschaftliche Ausbildung, sie sind:

1. Die Wiener-Neustädter Militär-Akademie;
2. die Genie-Akademie;
3. die Artillerie-Akademie, endlich
4. die Marine-Akademie.

In die Akademien werden nur Zöglinge aufgenommen, welche die Cadeten-Institute mit gutem Erfolge absolvirt, oder falls sie direct aus der Privat-Erziehung kommen, durch eine strenge Vorprüfung die Befähigung zu einer höheren Bildung beurkunden.

Der Lehrurs in allen Akademien besteht aus vier Jahrgängen (Classen). In der Wiener-Neustädter Akademie ist jeder Jahrgang, wegen der grossen Anzahl der Zöglinge, in zwei parallele Abtheilungen getheilt. — In der Genie-Akademie finden in den zwei letzten Jahrgängen abgesonderte Vorträge für Genie- und Pionnier-Zöglinge Statt; demnach jeder dieser Jahrgänge ebenfalls in zwei Abtheilungen geschieden ist.

Nach Vollendung des vierten Jahrganges erfolgt die Eintheilung der akademischen Zöglinge in die Armee, und zwar: aus der Wiener-Neustädter Akademie zur Infanterie und Cavallerie, — aus der Genie-Akademie zu den Genie-Truppen und Pionnieren, — und aus der Artillerie-Akademie zur Artillerie als Lieutenants zweiter Classe, — aus der Marine-Akademie aber als Marine-Cadeten. (Jene Zöglinge der Pionnier-Ab-

cych nie mogą przejść do korpusu pionierów, wcieleni będą, w skutek postanowienia Mojego z dnia 19. Listopada 1850, do piechoty.) Uczniowie, którzy studia akademieczne pokończyli z postępem niedostatecznym, wcieleni będą jako kadeci do wojska wydziału dotyczącego; uczniowie takichże postępów marynarsey, do piechoty marynarskiej.

**Udział, jaki mają sobie dozwolony w uczęszczaniu do nauk zdolniejsi
z podoficerów w armii.**

Najzdolniejsi uczniowie ze szkół sztabowych przy artyleryi, przy korpusach inżynierów i pionierów, przypuszczeni będą jako frekwentanci do akademii artylerzystów i inżynierów, którzy po odbytym zadowalniającym egzaminie wystąpienia, z promocyą powracają do własnego wojska jako podporucznicy klasy drugiej.

Liczba uczniów, przyjmą się mających do wojskowych kształcenia zakładów.

W domach kształcenia wojskowych, powiększoną być ma liczba uczniów eraryalnych na trzy tysiące, uczniów zaś opłacających na sześćset. W instytutach kadetów i akademiach, wynosi liczba uczniów tysiąc sześćset osmdziesiąt, w której liczy się uczniów wojskowych eraryalnych tysiąc sto pięćdziesięciu dziewięciu, (a to dziewięćset pięćdziesiąt dziewięć miejsc wojskowych wolnych, a dwieście miejsc wojskowych pół-wolnych).

Te 959 miejsc wojskowych wolnych, udzieli się tylko synom oficerów bezmajątnych, — z zastrzeżeniem miejsc dla najcelniejszych uczniów z domów niższo-educacyjnych, którzy, bez względu na pochodzenie, przyjęci będą do instytutów kadetów, gdyż przeciwnie synom majątnych lub w wyższych szarżach zostających oficerów, półwolne rozdawane będą miejsca.

Założone przeto od Mojej Wielkiej poprzedniczki Cesarzowej Maryi Teresy, owe trzysta cztery miejsc wojskowych wolnych, nietylko będą zatrzymane, lecz aż do powyższej liczby pomnożone, którego dobrodziejstwa użyżam synom oficerów wręczystej służbie będących w nagrodę ich służby wiernej i poświęcającej. Nie zmienia się liczby korzystających z fundacyj rządowych stanowych i prywatnych; liczba zaś uczniów płatnych, ustanawia się na trzysta.

Wyższe naukowe zakłady wojskowe.

Wyższe naukowe zakłady wojskowe, są:

- 1) Instytut nauczycieli wojskowych.
- 2) Instytut ekwitacyi centralnej wojskowej.
- 3) Wyższy kurs artyleryi i inżynieryi.
- 4) Szkoła wojenna.

Instytut nauczycieli wojskowych.

Instytut nauczycieli wojskowych, ma przeznaczenie wykształcić zdolnych nauczycieli, dla domów edukacyjnych wojskowych.

Kurs w nim trwa rok jeden.

theilung, welche aus Mangel an vacanten Plätzen nicht in das Pionnier-Corps übertreten, werden mit Bezug auf Meinen Erlass vom 19. November 1850 zur Infanterie eingetheilt). Zöglinge, welche die akademischen Studien nicht genügend vollendet haben, werden als Cadeten in die betreffende Waffe, jene der Marine zur Marine-Infanterie übersetzt.

Theilnahme am Unterrichte in den Militär-Akademien von dazu geeigneten Unter-Officieren der Armee.

Die besten Schüler aus den Stabsschulen der Artillerie, der Genie-Truppen und der Pioniere werden in die Artillerie- und Genie-Akademie als Frequentanten zugelassen, welche nach befriedigend abgelegter Austritts-Prüfung, mit gleichzeitiger Beförderung zu Lieutenants zweiter Classe, in ihre Waffe zurücktreten.

Anzahl der in die Militär-Bildungsanstalten aufzunehmenden Zöglinge.

In den Militär-Erziehungshäusern wird die Zahl der Aerarial-Zöglinge auf dreitausend erhöht, jene der zahlenden Zöglinge (Kostknaben) auf sechshundert beschränkt.

In den Cadeten-Instituten und Akademien beläuft sich die Gesamtzahl der Zöglinge auf Eintausend sechshundert achtzig, worunter Eintausend einhundert neun und fünfzig Militär-Aerarial-Zöglinge (nämlich neunhundert neun und fünfzig Militär-Frei-, und Zweihundert Militär-Halb-Freiplätze).

Diese 959 Militär-Freiplätze werden nur Söhnen unbemittelter Officiere verliehen, — mit Ausnahme der Vorzüglichsten aus den Unter-Erziehungshäusern, welche ohne Rücksicht auf ihre Herkunft, in die Cadeten-Institute Aufnahme finden, — während Söhne bemittelter oder in höheren Chargen stehender Officiere mit Halb-Freiplätzen theilhaft werden.

Die von Meiner grossen Vorfahrin, der Kaiserin Maria Theresia gestifteten dreihundert vier Militär-Freiplätze werden demnach nicht nur beibehalten, sondern bis zu der obigen Zahl vermehrt, welche Wohlthat Ich den Söhnen der mit dem Degen dienenden Officiere zur Belohnung für ihre treuen und aufopfernden Dienste zuzuwenden beschlossen habe.

Die Zahl der Staats-, ständischen und Privat-Stiftlinge bleibt unverändert; hingegen wird die Anzahl der zahlenden Zöglinge auf dreihundert festgesetzt.

Die höheren Militär-Lehranstalten.

Die höheren Militär-Lehranstalten sind:

- 1. das Militär-Lehrer-Institut;*
- 2. das Militär-Central-Equitations-Institut;*
- 3. der höhere Artillerie- und Genie-Curs;*
- 4. die Kriegsschule.*

Das Militär-Lehrer-Institut.

Das Militär-Lehrer-Institut hat die Bestimmung, tüchtige Lehrer für die Militär-Erziehungshäuser heranzubilden.

Der Lehrkurs dauert Ein Jahr.

Którzy kurs ten odbyli z dobrym skutkiem, przydzieleni będą jako pomocnicy nauczycielscy przy domach edukacyjnych, poczem dopiero zamianowanie ich nastąpi na nauczycieli rzeczywistych.

Instytut ekwitacyi centralnej wojskowej.

Instytut ekwitacyi centralnej wojskowej, zostaje w dotychczasowej swej organizacji i podrzędności najwyższym zakładem naukowym dla kawaleryi.

Wyższy kurs artyleryi i inżynieryi.

W akademii artylerzystów i inżynierów, znajduje się oprócz wyższych czterech lat (klas), wyższy jeszcze kurs, na który przyjętą zostanie do wyższego wykształcenia scyentficznego i technicznego, pewna liczba szczególnie uzdolnionych oficerów od artyleryi i inżynieryi, którzy w tym charakterze najmniej lat dwa przy wojsku celującą służbę pełnili.

Oficerowie, którzy dwuletni ten kurs z odznaczeniem ukończą, promowowani będą na poruczników w wydziale swego wojskowego.

Później będą oba te kursa połączone i pod spólny stér poddane, celem wzajemnego wykształcenia obu tych wydziałów.

Szkoła wojenna.

Szkoła wojenna przeznaczona jest kształcić oficerów z wszystkich wydziałów wojska do wyższych szarż, najszczególniej zaś do sztabu głównego.

Oficerowie, którzy w swej szarży oficerskiej przynajmniej dwa lata przy wojsku w pełnieniu swej służby celowali, lat 26 wieku swego jeszcze nie przebyli i przepisany egzamin z odpowiednim skutkiem odbyli, będą przyjęci do szkoły wojennej.

Kurs tej szkoły, trwa lat dwa. Ukończenie szkoły wojennej z celującymi postępami, promowuje podporucznika na porucznika i jest nieodzownym warunkiem do przydzielenia do sztabu głównego.

Wojskowe kształcenia zakłady w Pograniczu wojskowym.

Wojskowe kształcenia zakłady w Pograniczu wojskowym są następujące :

Po pierwsze. Trzy domy edukacyjne pograniczne, każdy po sto pięćdziesiąt uczniów, i

Po drugie. Pięć szkół sztabowych pogranicznych, każda po osmdziesiąt uczniów.

Organizacya tych instytutów, podobna jest do organizacyi takowych instytutów w innych krajach.

Domy edukacyjne pograniczne wojskowe, należą do kategorii domów edukacyjnych wyższych.

Szkoły sztabowe pograniczne, mają na celu dostarczyć pułkom pogranicznym zdolnych kandydatów na oficerów. Takowi uzupełniani bywają częścią przez najlepszych uczniów z domów edukacyjnych pogranicznych, częścią przez młodzieńców, którzy elementarne swe wykształcenie otrzymali w domu rodzicielskim. Wiek, w którym przyjęcie miejsce ma, jest między rokiem piętnastym a szesnastym.

Jene Individuen, welche mit Erfolg diesen Cours absolvirt haben, werden als Lehrgehilfen in die Erziehungshäuser eingetheilt, worauf erst ihre Ernennung zu wirklichen Lehrern erfolgt.

Das Militär-Central-Equitations-Institut.

Das Militär-Central-Equitations-Institut verbleibt als oberste Lehranstalt der Cavallerie in seiner gegenwärtigen Organisation und Unterordnung.

Der höhere Artillerie- und Genie-Cours.

In der Artillerie- und Genie-Akademie besteht ausser den erwähnten vier Jahrgängen noch ein höherer Cours, in welchen eine Anzahl besonders befähigter Artillerie- und Genie-Officiere, die als solche wenigstens zwei Jahre bei der Truppe vorzüglich gedient haben, zu ihrer höheren Ausbildung in wissenschaftlicher und technischer Beziehung aufgenommen wird.

Jene Officiere, welche diesen zweijährigen Cours mit Auszeichnung absolviren, werden zu Oberlieutenants in ihrer Waffe befördert.

In der Folge haben diese beiden Course vereinigt und unter gemeinschaftliche Leitung gestellt zu werden, um die gegenseitige Ausbildung beider Waffen zu befördern.

Die Kriegsschule.

Die Kriegsschule hat die Bestimmung, Officiere aller Waffen für höhere Chargen, vorzugsweise aber für den Generalstab heranzubilden.

Officiere, welche in dieser Charge wenigstens zwei Jahre bei der Truppe vorzüglich gedient, das 26. Jahr nicht überschritten, und die vorgeschriebene Prüfung entsprechend abgelegt haben, werden in die Kriegsschule aufgenommen.

Der Lehrcours besteht aus zwei Jahrgängen. Die vorzügliche Absolvirung der Kriegsschule ist mit der Beförderung der Lieutenants zu Oberlieutenants verbunden, und bleibt unabweisliche Bedingung für die Zutheilung zum General-Stabe.

Die Militär-Bildungsanstalten im Militär-Gränz-Gebiete.

Die Militär-Bildungsanstalten im Militär-Gränz-Gebiete sind:

Erstens. Drei Militär-Gränz-Erziehungshäuser, jedes zu Einhundert fünfzig Zöglinge, und

Zweitens. Fünf Gränz-Stabsschulen, jede zu achtzig Zöglinge.

Die Organisation dieser Institute ist analog jener in den übrigen Provinzen.

Die Militär-Gränz-Erziehungshäuser gehören in die Kategorie der Ober-Erziehungshäuser.

Die Militär-Gränz-Stabsschulen haben den Zweck, den Gränz-Regimentern tüchtige Officiers-Candidaten zu liefern. Selbe ergänzen sich theils aus den vorzüglichsten Zöglingen der Gränz-Erziehungshäuser, theils aus solchen Jünglingen, welche ihre Elementarbildung im elterlichen Hause genossen haben. Das Aufnahmsalter ist zwischen fünfzehn — sechzehn Jahren.

Po trzyletnim kursie, wcieleni będą do pułków pogranicznych najcelniejsi jako kadeci z odznaką feldfeberską, zdolni jako wice-kaprale, — średnich zdolności jako giefrejterzy.

Ogólne postanowienia.

Co się tycze warunków przyjęcia do wszystkich wojskowych kształcenia zakładów, wyjdą odpowiednie ku temu przepisy.

Oficerowie, ustanowieni jako komendanci do nadzoru, lub jako profesorowie w wojskowych kształcenia zakładach, pobierają oprócz wyznaczonej im regulaminem należytości, także jeszcze miesięczny dodatek, a subalterni oficerowie, którzy sześć lat pełnili funkcyę w jednej a tej samej szarży, postępują do wyższej. Promocya takowa, nie z kolei idąca, już nie ma miejsca na oficera sztabowego.

Indywidualia, mające być przeznaczone w domach edukacyjnych na nauczycieli lub na pomocników nauczycielskich, muszą być szarży podoficerskiej i z instytutu nauczycieli wojskowych. Owi pobierają dodatek miesięcznie po sześć złotych reńskich, ci zaś po cztery złote reńs. Po sześciu latach funkcyonowania swego, pobierają takowi dodatek wyższych nauczycieli, t. j. dziesięć złotych reńskich miesięcznie. A przy innych jeszcze kwalifikacyach, promowowani zostaną na podporuczników klasy drugiej.

Stosunek służbowy wojskowych kształcenia zakładów.

Domy edukacyjne wojskowe i szkoły sztabowe pograniczne, podporządkowane są dotyczącym komendom wojskowym krajowym. Zachodzące tu przedmioty ekonomiczne, odbywane będą w wydziale ekonomicznym, wszystkie zaś inne, włącznie prenotowania, w wydziale wojskowym komendy krajowej. Te idą bezpośrednio do Mojej nadkomendy, owe do ministerjum wojny.

Instytut kadetów, akademie i wyższe zakłady naukowe, podporządkowane są bezpośrednio Mojej nadkomendzie; zaczem więc wszelkie przedmioty, których załatwienie nie leży w ich zakresie, przedłożone być winny Mojej nadkomendzie. Wyjąwszy przedmioty ekonomiczne, które bezpośrednio do ministerstwa wojny wystosowane będą.

Podług tych więc wyszczególnionych zasad, nastąpić ma organizacya wojskowych kształcenia zakładów.

Środki atoliż ku temu zmierzające, postępowo tylko w życie wejść mają, by nie została przerwana edukacya, obecnie miejsce mająca.

Franciszek Józef m. p.

Csorich m. p.

Nach einem dreijährigen Course werden die Vorzüglichsten als Cadeten mit der Feldwebels-Auszeichnung, — die Guten als Vice-Corporäle, — die Mittelmässigen als Gefreite in die Gränz-Regimenter eingetheilt.

Allgemeine Bestimmungen.

Ueber die Aufnahms-Bedingungen in sämtliche Militär-Bildungsanstalten werden die Vorschriften erfolgen.

Die als Commandanten, zur Inspection oder als Professoren in den Militär-Bildungsanstalten ungestellten Officiere erhalten nebst ihrer reglements-mässigen Gebühr eine monatliche Zulage, und es rücken die Subaltern-Officiere nach sechsjähriger Verwendung in einer und derselben Charge, in die nächsthöhere vor. Zum Stabs-Officier findet diese aussertourliche Beförderung nicht Statt.

Die in den Militär-Erziehungshäusern als Lehrer und Lehrgehilfen zu verwendenden Individuen müssen die Unterofficiers-Charge bekleiden, und aus dem Militär-Lehrer-Institute hervorgegangen seyn. — Erstere erhalten eine Zulage von sechs Gulden, Letztere von vier Gulden monatlich. Nach sechsjähriger Verwendung treten sie in den Genuss der höheren Lehrer-Zulage, d. i. zehn Gulden monatlich. Auch werden sie bei sonstiger Eignung zu Lieutenants zweiter Classe befördert.

Dienstlicher Verband der Militär-Bildungsanstalten.

Die Militär-Erziehungshäuser und Gränz-Stabsschulen sind den betreffenden Landes-Militärcommanden untergeordnet. Die diessfälligen ökonomischen Gegenstände werden im ökonomischen, alle anderen mit Einschluss der Vormerkung im Militär-Departement der Landes-Militärcommanden behandelt. Erstere gehen an das Kriegsministerium, letztere directe an Mein Armeec-Obercommando.

Die Cadeten-Institute, die Akademien und die höheren Lehranstalten sind unmittelbar Meinem Armeec-Obercommando untergeordnet; es werden demnach von denselben alle Gegenstände, deren Erledigung ausser ihrem Bereiche liegt, mit Ausnahme der ökonomischen, welche directe an das Kriegsministerium zu leiten sind, Meinem Armeec-Obercommando unterlegt.

Diess sind die Grundzüge, nach welchen die Organisation der Militär-Bildungsanstalten zu erfolgen hat.

Die bezüglichlichen Massregeln haben jedoch nur nach und nach ins Leben zu treten, damit die im Zuge befindliche Erziehung nicht unterbrochen werde.

Franz Joseph m. p.

Csorich m. p.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 14. Lutego 1852,

obowiązujące w całym obrębie państwa,

którem się w dodatku do cesarskiego rozporządzenia z d. 12. Lutego 1852 (N. 48. cz. XIV dz. pr. p.), wydają dalsze przepisy co do organizacyi wojskowych kształcenia zakładów.

Odnośnie do Mojego rozporządzenia z d. 12. b. m., rozporządzam co następuje:

Po pierwsze. Wstrzymać należy

- a) Mianowanie c. k. kadetów;
- b) przyjmowanie uczniów do obudwóch kompanij kadetów i do szkoły korpusu pionierów.

Po drugie. W ciągu przyszłego lata, oddzieleni zostaną w domach wychowania chłopców pułkowych, uczniowie niżej lat jedenastu, od uczniów liczących przeszło lat jedenaście, a z tem oddzieleniem ustaje oraz zawisłość instytutów tych od komend pułkowych. Bliższe w tej mierze postanowienia, będą w należyтым czasie wydane.

Po trzecie. Wszyscy uczniowie w akademii Neusztadzkiej, którzy z zadowoleniem odbyli cały naukowy kurs, już obecnie jako podporucznicy drugiej klasy do armii przydzieleni zostaną.

Po czwarte. Kurs podporuczników wojskowych w akademii inżynierów, przemieniony będzie z początkiem następującego roku szkolnego w klasę siódmą, po ukończeniu której z zadowoleniem, przeniesieni zostaną uczniowie do korpusu inżynierów jako podporucznicy klasy drugiej.

Po piąte. Ci z uczniów szkoły głównej artylerzystów, którzy z celnem postępy odbyli cały kurs, z chwilą wystąpienia swego, promowowani zostaną na podporuczników klasy drugiej.

Po szóste. Szkoła główna artylerzystów i kolegium kadetów marynarskich, nazywać się będzie: „akademią artylerzystów“ i „akademią marynarską“.

Po siódme. Podporządkowanie czterech akademij w sposób, wskazany Mojem rozporządzeniem z dnia 12. b. m., obecnie już nastąpić ma.

Po ósme. Synowie niemajątnych wojskowych, uczęszczający do szkół pogranicznych matematycznych, a poświęcający się stanowi wojskowemu, obdarzeni być mają datkiem na wychowanie, po sześć złotych reńskich miesięcznie, dopóki nie nastąpi ich przeniesienie do zakładów edukacyjnych pogranicznych, dopiero założyć się mających.

Z chwilą, w której takowe w życie wejdą, ustać ma prowizoryczny zakład edukacyjny dla synów oficerów pogranicznych w Klosterneuburgu.

Po dziewiąte. Feldfeble inspekcyjni w akademii w Wiener-Neusztadzie i w akademii inżynierów obecnie ustanowieni, po sześciu latach pełnienia swych funkcij tamże, promowowani będą na podporuczników klasy drugiej. — Termin ten zawisł od stosunków co do awansu każdorazowie w armii zachodzącego, i w miarę tego znizonym będzie.

49.

Kaiserliche Verordnung vom 14. Februar 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit im Nachhange zur kaiserlichen Verordnung vom 12. Februar 1852 (Nr. 48 des Reichsgesetzblattes), weitere Bestimmungen hinsichtlich der Organisation der Militär-Bildungsanstalten angeordnet werden.

Mit Bezug auf Meinen Erlass vom 12. dieses Monats ordne Ich an:

Erstens. Die Einstellung

- a) der Creirung von k. k. Cadeten;
- b) der Aufnahme von Zöglingen in die beiden Cadeten-Compagnien, und in die Pionnier-Corpschule.

Zweitens. Im Laufe des künftigen Sommers sind die in den Regiments-Knaben-Erziehungshäusern befindlichen Zöglinge unter eilf Jahren, von jenen über eilf Jahren zu sondern, und es hat mit dieser Sonderung die Abhängigkeit dieser Institute von den Regiments-Commanden aufzuhören.

Das Nähere hierüber wird seiner Zeit erlassen werden.

Drittens. Sämmtliche Zöglinge der Neustädter Akademie, welche den ganzen Lehrcurs zur Zufriedenheit beendigt haben, werden von nun an als Lieutenants zweiter Classe in die Armee eingetheilt.

Viertens. Der Armee-Lieutenantscurs in der Genie-Akademie hat mit Beginn des nächsten Schuljahres in eine siebente Classe umgewandelt zu werden, nach deren befriedigender Absolvirung die Zöglinge als Lieutenants zweiter Classe zur Genie-Truppe eingetheilt werden.

Fünftens. Jene Schüler aus der Artillerie-Hauptschule, welche den vollständigen Lehrcurs vorzüglich absolvirt haben, sind von nun an bei ihrem Austritte zu Artillerie-Lieutenants zweiter Classe zu befördern.

Sechstens. Die Artillerie-Hauptschule und das Marine-Cadeten-Collegium erhalten die Benennung: „Artillerie-“ und „Marine-Akademie“.

Siebtens. Die Unterordnung der vier Akademien in der in Meinem Erlasse vom 12. dieses Monats angedeuteten Weise hat schon jetzt einzutreten.

Achtens. Die, die mathematischen Gränzschulen frequentirenden und sich dem Militärstande widmenden Söhne unbemittelter Militärs, sind mit einem Erziehungsbeitrage von sechs Gulden monatlich zu betheilen, bis ihre Uebersetzung in die neu zu errichtenden Militär-Gränz-Bildungsanstalten erfolgt.

Mit dem Inslebentreten der Letzteren ist auch die provisorische Erziehungsanstalt für Gränz-Officierssöhne in Klosterneuburg aufzulassen.

Neuntens. Die in die Wiener-Neustädter und Genie-Akademie von nun an eintretenden Inspections-Feldwebel werden nach sechsjähriger Verwendung daselbst zu Lieutenants zweiter Classe befördert. — Dieser Termin richtet sich nach den jedesmaligen in der Armee bestehenden Avancements-Verhältnissen, und wird darnach vermindert.

W akademii artylerzystów i w akademii marynarskiej, równie jak w instytutach kadetów, zarządzenie to wejść ma w życie dopiero z urzorganizowaniem takowych.

Po dziesiąte. Z końcem bieżącego roku szkolnego, ustać ma pogranicznno-administracyjny zakład naukowy w Gracu istniejący.

Po jedenaste. Z początkiem następującego roku szkolnego, otworzony być ma pierwszy instytut kadetów i instytut nauczycieli wojskowych.

Po dwunaste. Już od chwili obecnej, przyjęci będą do wojskowych kształcenia zakładów, ci uczniowie płaćący (pensyonarze, konwiktyści), których na stan wojskowy za rewersem poświęcają rodzice ich lub opiekunowie.

Franciszek Józef m. p.

Csorieh m. p.

50.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 16. Lutego 1852,

mocą którego rozciągnioną zostaje wolność od opłaty cła na Elbie, udzielona austriackim okrętom i tratwom w przestrzeni między Melnikiem a granicą saską, także i na przedmioty, które dotychczas od tejże wolności wyłączało rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 11. Maja 1850.

W skutek Najwyższej uchwały Jego C. K. Apostolskiej Mości z dnia 9. Lutego b. r.. rozciągnioną zostaje wolność od opłaty cła na Elbie, udzielona austriackim okrętom i statkom w przestrzeni między Melnikiem a granicą saską, także i na przedmioty, które dotychczas od tejże wyłączone zostały na mocy rozrządzenia c. k. ministerstwa handlu z dnia 11. Maja 1850, ogłoszonego dziennikiem praw państwa z r. 1850, w części LVIII. Nr 184, to jest: na drzewo budowlowe i użytkowe, opałowe i chrustowe wszelkiego rodzaju, na faszyny, wiązki i t. p., na węgle drzewne, kamienne, ziemne i torfowe, na koaksy (węgle kamienne gaszone czyli zalane) i t. d.

Uwolnienie to bierze początek z dniem, w którym rozrządzenie niniejsze dojdzie do każdego urzędu poszczególnie.

Baumgartner m. p.

51.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 20. Lutego 1852,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych,

którem się obwieszcza ustanowienie inspekeji jeneralnej nad zakładami komunikacyjnymi.

Najwyższem postanowieniem z d. 10. Stycznia 1852, zatwierdził Najjaśniejszy Pan, J. C. K. Apostolska Mość, ustanowienie inspekeji jeneralnej nad zakładami komunikacyjnymi.

In der Artillerie- und Marine-Akademie, sowie auch in den Cadeten-Instituten wird diese Massregel erst mit der Reorganisirung derselben ins Leben treten.

Zehntens. Mit Ende des laufenden Schuljahres ist die Militär-Gränz-Verwaltungs-Lehranstalt in Gratz aufzulassen.

Eilftens. Mit Beginn des nächsten Schuljahres hat die Eröffnung des ersten Cadeten-Institutes und des Militär-Lehrer-Institutes stattzufinden.

Zwölftens. Sind von nun an nur solche zahlende Zöglinge (Kostknaben, Pensionäre) in die Militär-Bildungsanstalten aufzunehmen, welche sich gegen Revers ihrer Eltern oder Vormünder dem Militärstande widmen.

Franz Joseph m. p.

Csorich m. p.

50.

Erlass des Finanzministeriums vom 16. Februar 1852,

wodurch die, den österreichischen Schiffen und Flössen zugestandene Befreiung des Elbezolles auf der Strecke von Melnik bis an die sächsische Gränze, auch auf die, vermöge des Handelsministerial-Erlasses vom 11. Mai 1850 bisher davon ausgeschlossenen Gegenstände ausgedehnt wird.

Gemäss Allerhöchster Entschliessung Seiner k. k. Apostolischen Majestät vom 9. Februar laufenden Jahres wird die, österreichischen Schiffen und Flössen zugestandene Befreiung von der Entrichtung des Elbezolles auf der Strecke von Melnik bis an die sächsische Gränze auch auf die Gegenstände, welche nach dem im Reichsgesetz- und Regierungsblatte für das Jahr 1850, Stück LVII, Nr. 184, Seite 871, vorkommenden Erlässe des Handelsministeriums vom 11. Mai 1850 bisher davon ausgeschlossen waren, als: Bau- und Nutzholz, Brennholz und Busch aller Art, Faschinen-Wellen u. s. w., Holz-, Stein-, Braun- und Torfkohlen, Couks u. s. w. ausgedehnt.

Diese Befreiung hat von dem Tage in Wirksamkeit zu treten, an welchem diese Anordnung jedem einzelnen Amte zugekommen seyn wird.

Baumgartner m. p.

51.

Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 20. Februar 1852,

wirksam für alle Kronländer,

womit die Aufstellung einer General-Inspection über die Communications-Anstalten bekannt gegeben wird.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 10. Jänner 1852 die Aufstellung „einer General-Inspection über die Communications-Anstalten“ genehmiget.

Działalność tejże inspekyi jeneralnej rozciąga się na wszystkie zakłady komunikacyjne (z wyjątkiem żeglugi rzecznej i morskiej), i polecone ma sobie wyższy dozór i kontrolę nad całym (technicznym i administracyjnym) trybem kolei żelaznych, a to nietylko rządowych ale i prywatnych, tudzież nad służbą pocztową i telegrafową.

Na czele tej jeneralnej inspekyi, stoją przełożony techniczny i administracyjny, jeden jak drugi obaj z rangą i tytułem c. k. radzcy sekyjnego, a z siedliskiem urzędu w Wiedniu.

Pod stérem obu tych przełożonych ustanowieni są w pojedynczych krajach koronnych, a mianowicie, na pojedynczych przestrzeniach kolejnych, komisarze techniczni i administracyjni, prowadzący tytuł, komisarzy c. k. inspekyi jeneralnej przy zakładach komunikacyjnych.

Wszyscy urzędnicy inspekyi jeneralnej nad zakładami komunikacyjnymi, są zresztą bezpośrednio podporządkowani jeneralnej dyrekeyi zakładów komunikacyjnych, tworzącej sekyę III. w ministerstwie handlu.

Baumgartner m. p.

Die Wirksamkeit dieser General-Inspection erstreckt sich auf sämtliche Communications-Anstalten (mit Ausnahme der Fluss- und Meeres-Schiffahrt), und umfasst somit die höhere Aufsicht und Controlé über den gesammten (technischen und administrativen) Eisenbahn-Betrieb, und zwar sowohl auf Staats-, als auf Privatbahnen, dann über den Post- und Telegraphendienst.

An der Spitze dieser General-Inspection steht ein technischer und ein administrativer Vorstand, beide mit dem Range und Titel eines k. k. Sectionsrathes und dem Amtssitze in Wien.

Unter der Leitung dieser beiden Vorstände befinden sich in den einzelnen Kronländern und bezüglich an den einzelnen Bahnstrecken sowohl technische, als administrative Commissäre, welche den Titel: „Commissäre der k. k. General-Inspection für die Communications-Anstalten“ zu führen haben.

Sämmtliche Beamte der General-Inspection für die Communications-Anstalten sind übrigens unmittelbar der, die III. Section des Handelsministeriums bildenden General-Direction der Communications-Anstalten untergeordnet.

Baumgartner m. p.

